

“Kuda rahvas, nõnda röövas.”
Rõivad ja sotsiaalne kord
Tallinnas 17. sajandil

Astrid Pajur, PhD
25. september 2020

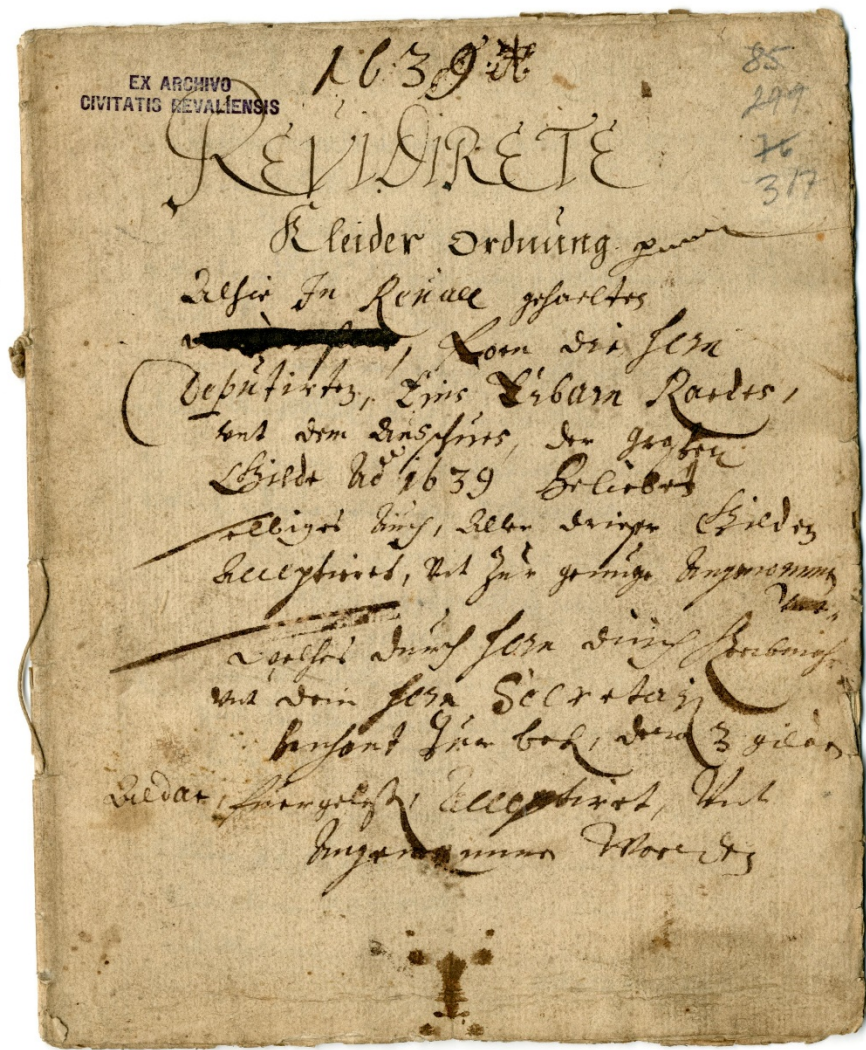

Miks rõivad?

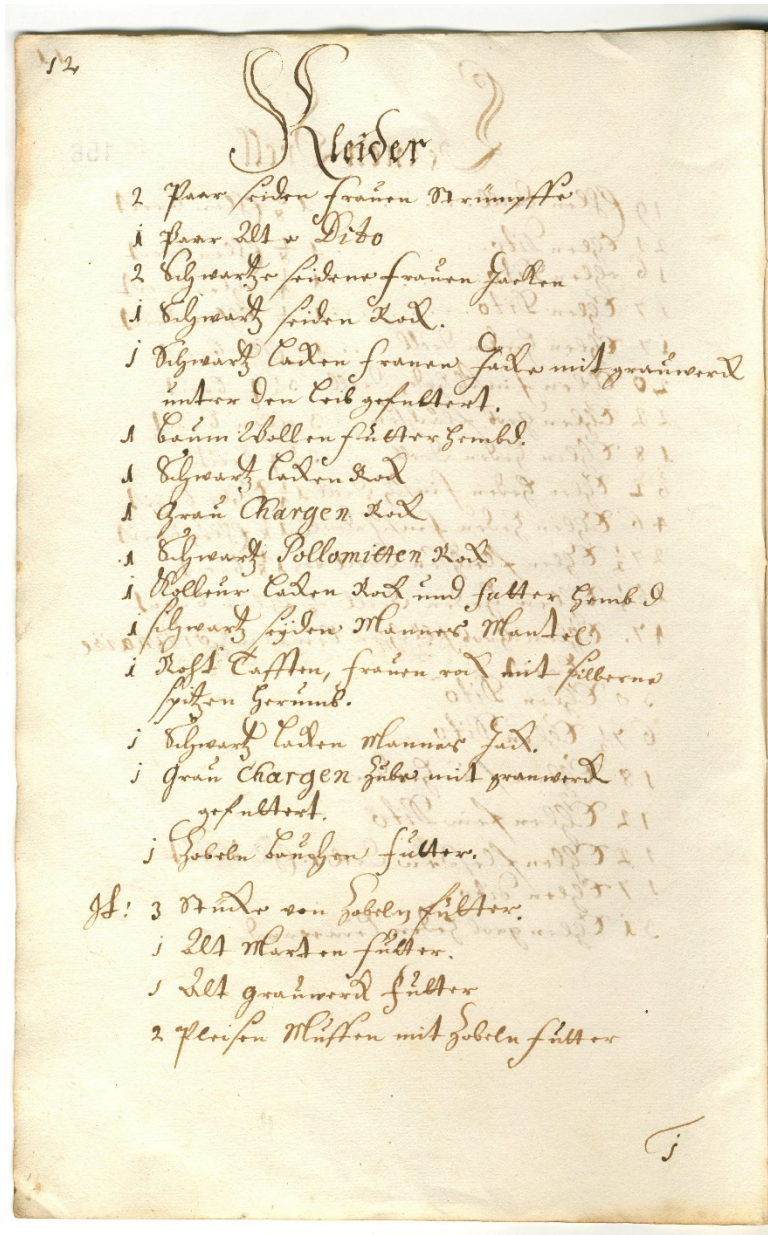
- Igal inimesel on olemas vähemalt mingisugused rõivaesemed, nad võivad ühteaegu olla nii vajalikud tarbeesemed kui luksusobjektid
- Varauusaegses seisuslikus ühiskonnas pidi inimese koht hierarhias olema tema välimusest loetav – riietus võis seisusliku korda peegeldada, aga seda ka segada

Kuidas uurida?

Rõivamäärused

Varaloendid

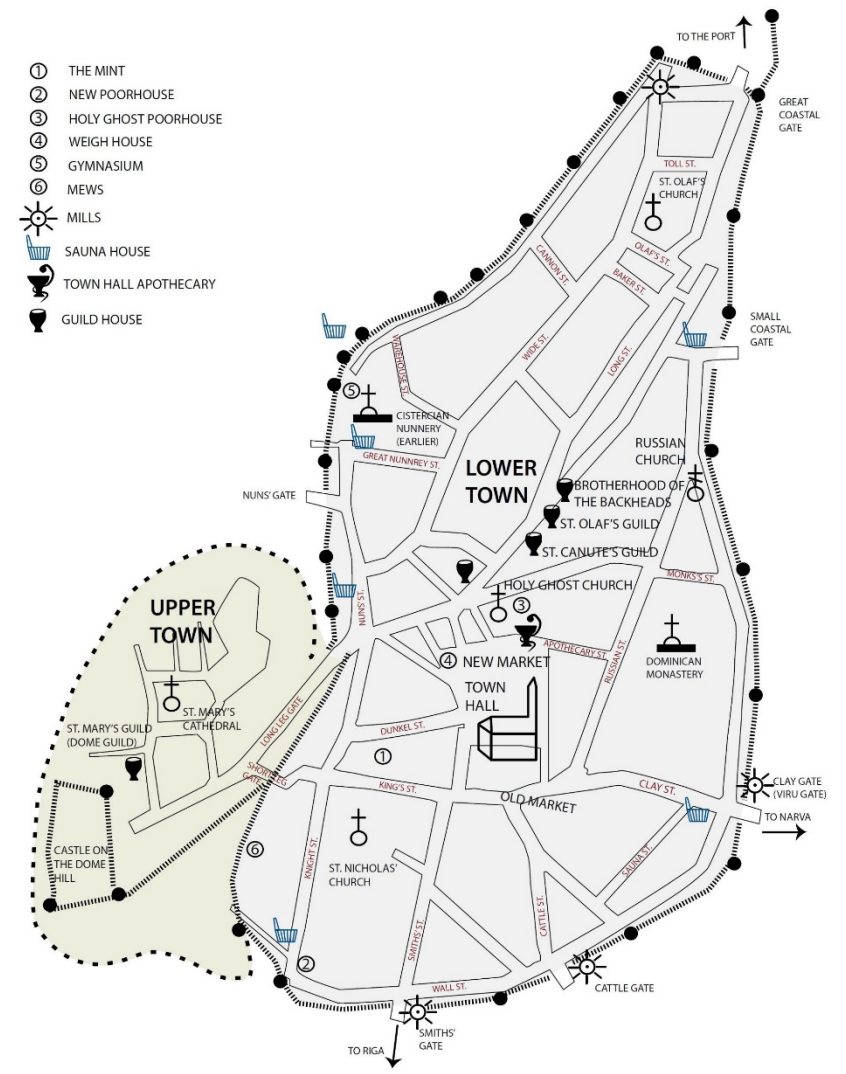
➤ Bildmaterjal

➤ Säilinud esemed

Tallinn 17. sajandil

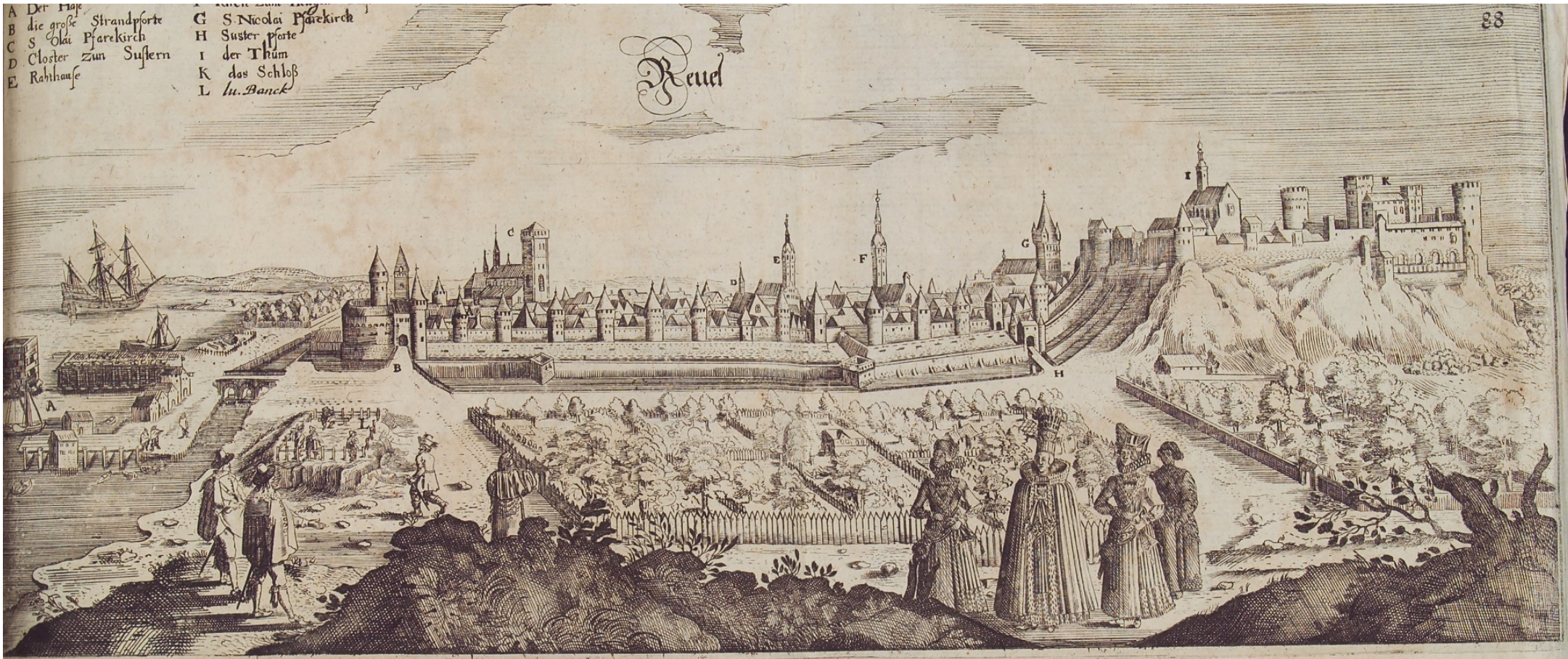

tahvusraamatukogu.digitaalarhiiv DIGAR

A Der Hage
 B die große Strandfort
 C S. Olai Pfarekirch
 D Closter Zun Suslern
 E Ralhause

F Garten zum Kung
 G S. Nicolai Pfarekirch
 H Suster piate
 I der Thum
 K das Schloß
 L lu. Banck

Reuel

Korporatiivne linnaühiskond

- Raad – 14 liiget ja 4 pürgermeistrit, valiti Suurgildi hulgast
- Suurgild – kaugsõidukaubandusega tegelevad kaupmehed
- Mustpeade vennaskond – vallalised kaupmehed ja kaupmehesellid
- Kanuti gild – n-ö paremad käsitöölised: kullassepad, pagarid, rätsepad, kingsepad, kübara- ja kindmeistrid, skulptorid, puunikerdajad ja puusepad
- Oleviste gild – n-ö lihtsamad käsitöölised: lihunikud, köösnerid, nahaparkalid
- Suur hulk inimesi, kes ei kuulunud ühtegi korporatsiooni: usu ja kirikuga seotud inimesed, õpetajad, arstid, teenijarahvas, muude madalamate käsitööametite esindajad (voorimehed ja kaubavedajad)

Mida õppisin?

- Normatiivsel tasandil ei olnud rõivaste ja sotsiaalse korra omavaheline seos sugugi iseenesest mõistetav, sest kord ise muutus ja ka rõivad muutusid
- Erisused väljendusid: kanga kvaliteedis (ja selle hinnas) ning aksessuaarides, **aga ka selles**, kus aksessuaarid rõivastel asusid, kui palju ühte või teist kangast kasutati ning millal ja kus neid rõivaid kanti
- Rõivamääruste ja varaloendite põhjal tõmmatavad piirid erinesid üksteisest
- Riie põhine grupeerimine ei toiminud päriselus efektiivselt

- Hierarhia peegeldamine **ja** õõnestamine
 - Kinkimine
 - Pärandamine
 - Rahana kasutamine (palga maksmisel ja muude asjade hankimisel)
 - Varastamine

Kokkuvõtteks

- Seisulik kord tekkis mitmel eri tasandil, üksteisega konkureerivad ideed ja eri eesmärgid
- Ei ole moodne tarbimisühiskond ega selle algus
 - Enamik riideid ei olnud uued ega ostetud
 - Paljudel polnud valikut, mida kanda, vaid nad võtsid vastu pereliikme või tööandja poolt pakutava
 - 17. sajandi turg ei olnud vaba ega anonüümne, ligipääs sellele sõltus inimese sotsiaalsest positsioonist ja sidemetest
 - Tarbimine oli tsükliline

Pajur, Astrid. *Dress Matters: Clothes and Social Order in Tallinn, 1600–1700. PhD dissertation. Acta Universitatis Upsaliensis, 2020.*

[http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?
pid=diva2%3A1423099&dswid=-5268](http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1423099&dswid=-5268)

Aitäh!